

HỢP TÁC KINH TẾ GIỮA TỈNH KHAMMOUANE (LÀO) VÀ TỈNH QUẢNG BÌNH (VIỆT NAM) TRONG HAI THẬP NIÊN ĐẦU THẾ KỶ XXI: THỰC TRẠNG VÀ VẤN ĐỀ ĐẶT RA

Nguyễn Viết Xuân

Khoa Lịch sử, Trường Đại học Khoa học, Đại học Huế

Email: vietxuan.tctuqb@gmail.com

Ngày nhận bài: 16/12/2019; ngày hoàn thành phản biện: 8/01/2020; ngày duyệt đăng: 02/4/2020

TÓM TẮT

Hợp tác kinh tế giữa tỉnh Khammouane (Lào) và tỉnh Quảng Bình (Việt Nam) trong hai thập niên đầu thế kỷ XXI đã có những bước phát triển nhất định, nhất là trong hợp tác thương mại. Cùng với các hoạt động hợp tác đầu tư và du lịch, hoạt động giao thương, buôn bán giữa hai tỉnh luôn được đẩy mạnh, góp phần vào sự phát triển kinh tế - xã hội của mỗi địa phương, củng cố mối quan hệ bền chặt giữa hai tỉnh, hai quốc gia. Dựa trên nền tảng quan hệ hữu nghị đặc biệt Lào - Việt Nam, những kết quả trong quan hệ hợp tác kinh tế Khammouane - Quảng Bình là một trong những nhân tố quan trọng để thắt chặt hơn nữa mối quan hệ hợp tác khăng khít giữa hai tỉnh nói riêng, hai quốc gia, dân tộc Lào - Việt Nam nói chung.

Từ khóa: hợp tác kinh tế, quan hệ kinh tế, Khammouane, Quảng Bình.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Quan hệ giữa hai nước Lào - Việt Nam là mối quan hệ truyền thống đặc biệt vốn có từ lâu đời, được nhân dân hai nước dày công xây dựng, vun đắp qua nhiều thế hệ, là biểu tượng của tình đoàn kết quốc tế mẫu mực, thủy chung và là tài sản vô giá của nhân dân hai nước Lào - Việt Nam. Tình hữu nghị truyền thống và hợp tác đặc biệt Lào - Việt Nam được các địa phương của hai nước, nhất là các tỉnh có chung đường biên giới giữ gìn và phát huy toàn diện trên các lĩnh vực, cả trong đấu tranh giải phóng dân tộc và xây dựng đất nước sau này.

Trong dòng chảy của quan hệ Lào - Việt Nam, quan hệ giữa hai tỉnh Khammouane - Quảng Bình như một minh chứng sống động cho tình đoàn kết đặc biệt đó. Suốt tiến trình lịch sử đấu tranh giải phóng dân tộc và xây dựng chủ nghĩa xã hội bảo vệ Tổ quốc, nhân dân hai tỉnh luôn kề vai, sát cánh bên nhau. Phát huy những truyền thống hữu nghị tốt đẹp trong thế kỷ XX, bước sang thế kỷ XXI, hai tỉnh

Hợp tác kinh tế giữa tỉnh Khammouane (Lào) và tỉnh Quảng Bình (Việt Nam) ...

Khammouane - Quảng Bình tiếp tục nỗ lực vun đắp và thúc đẩy mối quan hệ hữu nghị, hợp tác toàn diện, thường xuyên, lâu dài, coi đó là một phần quan trọng trong chiến lược phát triển kinh tế - xã hội của mỗi tỉnh. Trong đó, quan hệ hợp tác trên lĩnh vực kinh tế đã có nhiều chuyển biến, thực hiện theo kế hoạch, chương trình hợp tác cụ thể. Tuy cùng là hai tỉnh có điều kiện kinh tế còn khó khăn, nhưng hằng năm, hai tỉnh vẫn dành cho nhau những khoản viện trợ, chú trọng dành những ưu tiên, ưu đãi cho nhau trong hoạt động sản xuất, kinh doanh, thương mại, tạo điều kiện hỗ trợ, giúp nhau phát triển kinh tế - xã hội của mỗi tỉnh.

Ngày 10-10-2000, tại thị xã Thakhek, đoàn đại biểu cấp cao tỉnh Khammouane và đoàn đại biểu cấp cao tỉnh Quảng Bình đã tiến hành hội đàm. Hai bên xác định “tiếp tục công cuộc phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội, củng cố quốc phòng, xây dựng Đảng và hệ thống chính trị vững mạnh nhằm bảo vệ nền độc lập dân tộc và xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội. Đồng thời phải làm tốt nhiệm vụ xây dựng và phát triển mối quan hệ hợp tác chiến lược, toàn diện và đặc biệt giữa hai dân tộc Lào - Việt Nam nói chung và hai tỉnh Khammouane - Quảng Bình nói riêng” [2]. Cuộc hội đàm ngày 10-10-2000 là cơ sở để mở đầu cho việc hợp tác toàn diện giữa hai bên trong giai đoạn mới phát triển mạnh mẽ hơn trong những năm đầu của thế kỷ XXI.

2. THỰC TRẠNG HỢP TÁC KINH TẾ GIỮA KHAMMOUANE VÀ QUẢNG BÌNH TRÊN MỘT SỐ LĨNH VỰC CỤ THỂ

2.1. Trong lĩnh vực xây dựng và giao thông vận tải

Tỉnh Khammouane có 199,225 km đường biên giới quốc gia với tỉnh Quảng Bình. Với vị trí địa lý thuận lợi, Quảng Bình trở thành điểm cầu nối, là cửa ngõ quan trọng để hàng hóa của Lào nói chung, tỉnh Khammouane nói riêng ra biển Đông và đi ra thế giới, giao lưu kinh tế với các nước trên thế giới. Quảng Bình là nơi hẹp nhất Việt Nam từ Tây sang Đông, nằm trên trung lộ của các tuyến đường chiến lược xuyên Việt là quốc lộ 1A và đường Hồ Chí Minh, đường sắt Bắc - Nam, Quốc lộ 12A chạy từ Đông sang Tây... là những cửa ngõ quan trọng, liên thông với các nước trong khu vực Đông Nam Á. Hệ thống giao thông hội tụ đủ đường bộ, đường sắt, đường thủy, đường biển và đường không, thuận lợi cho hoạt động giao thương, buôn bán. Các tuyến giao thông nối liền Khammouane với tỉnh Quảng Bình thông qua đường 12A qua Cửa khẩu quốc tế Naphao - Cha Lo, đường 20 qua cửa khẩu phụ Nongma - Cà Ròng. Đặc biệt, tuyến đường 12A là trục giao thông quan trọng, con đường ngắn nhất cho hàng hóa của Lào, của tỉnh Khammouane quá cảnh ra thế giới thông qua cảng Hòn La (Quảng Bình) và Vũng Áng (Hà Tĩnh).

Thực hiện thỏa thuận hợp tác giữa hai nước, trên cơ sở thỏa thuận của cuộc hội đàm cấp cao ngày 10-10-2000 giữa hai tỉnh, tỉnh Quảng Bình đã đầu tư, nâng cấp tuyến

đường 12A nối liền hai tỉnh Khammouane - Quảng Bình qua cửa khẩu quốc tế Naphao - Cha Lo; toàn bộ cầu cống được xây dựng mới theo tiêu chuẩn kỹ thuật, bảo đảm cho các phương tiện vận tải hoạt động thông suốt, thuận lợi. Tỉnh Quảng Bình đã hoàn thành việc mở rộng đoạn tuyến 200 m đường biên giới qua mốc O1 - mốc biên giới tại cửa khẩu quốc tế Cha Lo - Naphao; tuyến đường 20 nối với tỉnh Khammouane qua cửa khẩu phụ Cà Roòng - Nongma cũng đã được triển khai nâng cấp, phục vụ hoạt động thông thương, qua lại của nhân dân hai tỉnh; hỗ trợ xây dựng các kho bãi, kho ngoại quan, cầu cảng để tiếp nhận hàng hóa và phục vụ cho việc vận chuyển hàng hóa quá cảnh của Lào (từ Khammouane) qua lãnh thổ Việt Nam (Quảng Bình). Tỉnh Khammouane cũng đã phối hợp nâng cấp các tuyến đường, nhất là tuyến 12A trên địa phận tỉnh Khammouane để tạo điều kiện cho giao lưu kinh tế giữa hai tỉnh nói riêng, hai nước nói chung, tạo điều kiện để Quảng Bình có thể mở rộng mối quan hệ hợp tác sang các nước phía Tây của Lào (Thái Lan, Myanmar...) như nâng cấp, mở rộng đoạn từ ngã ba Bung Bàu đến biên giới, đầu tư 8 tỷ đồng để xây dựng một số công trình như cầu Huoiluc, Namphit, Namnom và nhất là đường nối từ huyện Boualapha đến đường 20 - Cà Roòng (huyện Bố Trạch) dài trên 100km.

Cùng với việc hoàn thiện hệ thống hạ tầng giao thông, ngành giao thông vận tải hai tỉnh Khammouane - Quảng Bình đã tổ chức khai thác các tuyến vận tải giữa Quảng Bình với các tỉnh của Lào. Từ tháng 01-2006, sau khi tuyến vận tải hành khách từ Đồng Hới (Quảng Bình) đến Thakhek (Khammouane) và ngược lại đi vào hoạt động, đến nay đã có 5 tuyến vận tải quốc tế với nước bạn Lào: tuyến Đồng Hới - Vientiane; Đồng Hới - Thakhek; Đồng Hới - Savannakhet; Đồng Hới - Pakse; Ba Đồn - Pakse. Hàng hóa từ Lào qua cửa khẩu quốc tế Naphao - Cha Lo được đưa đi các tỉnh phía Bắc Việt Nam, một phần về cảng Vũng Áng (Hà Tĩnh) và Hòn La (Quảng Bình). Từ khi Thỏa thuận Hà Nội năm 2007 được ký kết và chính thức có hiệu lực đến nay, hoạt động xuất nhập khẩu tại Cửa khẩu quốc tế Naphao - Cha Lo tăng mạnh, hàng hóa đa chủng loại với nhiều loại hình xuất nhập khẩu. Cùng với hàng hóa, số lượt người và phương tiện xuất nhập cảnh tăng, giao thương thông suốt. Năm 2010, lượng hàng hóa lưu thông đạt 506 nghìn tấn, phương tiện xuất nhập cảnh đạt 51.700 lượt, người xuất nhập cảnh đạt 176.700 lượt; năm 2013, có 415.000 lượt người, 58.800 lượt phương tiện xuất nhập cảnh. Đến năm 2015, có 69,9 nghìn lượt phương tiện với 502,945 lượt người xuất nhập cảnh; lượng hàng hóa quá cảnh đạt 960,3 nghìn tấn, trị giá gần 1,8 tỷ USD [3; 4; 8].

2.2. Trong lĩnh vực nông - lâm nghiệp

Trên cơ sở kết quả hợp tác trong lĩnh vực nông - lâm nghiệp trước đây, bước sang những năm đầu thế kỷ XXI, hai tỉnh tiếp tục thực hiện thỏa thuận hợp tác trong giai đoạn mới, trong đó Quảng Bình tiếp tục hỗ trợ Khammouane phát triển cơ sở hạ tầng, quy hoạch các vùng kinh tế nông - lâm nghiệp trên cơ sở đề nghị của Tỉnh trưởng tỉnh Khammouane (Công văn số 132/TT-KM, ngày 11/7/1996) và thỏa thuận của cuộc hội đàm cấp cao ngày 10-10-2000. Tỉnh Quảng Bình đã hợp tác giúp Khammouane

Hợp tác kinh tế giữa tỉnh Khammouane (Lào) và tỉnh Quảng Bình (Việt Nam) ...

điều tra quy hoạch sản xuất nông nghiệp, kết hợp quy hoạch nông nghiệp - lâm nghiệp - thủy lợi. Triển khai công tác khảo sát thiết kế và xây dựng một số công trình thủy lợi, trạm trại nông nghiệp, một số cụm cơ khí nông nghiệp; đào tạo cán bộ khoa học - kỹ thuật nông nghiệp, trao đổi những tiến bộ kỹ thuật, kinh nghiệm tổ chức, quản lý và sản xuất nông nghiệp, những giống cây, giống con có năng suất cao, chất lượng tốt. Hai tỉnh tiến hành hợp tác giúp nhau điều tra khảo sát tài nguyên rừng; lập quy hoạch các loại rừng phòng hộ, khai thác, tu bổ và tái sinh rừng; lập kế hoạch khai thác, chăm sóc, tu bổ và trồng mới ở một số khu vực trọng điểm.

Tiếp tục thực hiện thỏa thuận giữa hai bên về hợp tác xây dựng mô hình vườn cây ăn quả tại huyện Sebangphay thuộc tỉnh Khammouane, tỉnh Quảng Bình đã hỗ trợ kỹ thuật và 2.100 USD để mua giống cây, phân bón tiếp tục duy trì và phát triển mô hình. Tháng 10 - 2003, tỉnh Quảng Bình đã cử đoàn cán bộ chuyên gia của Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn sang tập huấn chuyển giao tiến bộ kỹ thuật về nông nghiệp cho 39 cán bộ chủ chốt ngành nông nghiệp của 9 huyện thuộc tỉnh Khammouane [1, tr.179]. Hai tỉnh cũng tạo điều kiện thuận lợi để các doanh nghiệp tỉnh Quảng Bình hợp tác với các địa phương tỉnh Khammouane nghiên cứu, triển khai dự án trồng cây cao su, xây dựng các dự án chế biến nông, lâm sản, thí điểm mô hình trồng cây ăn quả... Tuy nhiên, do năng lực, nguồn vốn của các doanh nghiệp hai bên còn hạn chế nên việc hợp tác chỉ dừng lại ở quy mô nhỏ.

Trong hợp tác, hai tỉnh đã có những chuyển hướng cơ bản từ hình thức hợp tác hỗ trợ phát triển nông nghiệp và nông thôn một số huyện, vùng cụ thể, chuyển sang kết hợp giữa hoạch định chiến lược phát triển nông nghiệp với quy hoạch sản lượng lương thực và thủy lợi trên những cánh đồng lớn của Khammouane, nhằm bảo đảm an ninh lương thực, phát triển nông thôn mới, nhất là một số huyện, bản vùng biên giới hai tỉnh. Các mô hình thí điểm phát triển nông nghiệp gắn với nông thôn mới tại các vùng, miền đặc trưng như miền núi, đồng bằng, trung du; các dự án về điện, đường, trường, trạm được triển khai ở thị xã Thakhek và huyện biên giới Boualapha và các dự án nông nghiệp bước đầu đã phát huy tác dụng, giúp nâng cao hiệu quả sản xuất, tạo ra cuộc sống ổn định cho nông dân, giảm bớt tình trạng du canh, du cư, di dân tự do và góp phần bảo đảm an ninh vùng biên giới, giúp tỉnh Khammouane hoạch định được chương trình sản xuất nông, lâm nghiệp, góp phần nâng cao đời sống của nhân dân hai tỉnh.

2.3. Hợp tác về thương mại, đầu tư và du lịch

Hoạt động thương mại, đầu tư và du lịch được đẩy mạnh, giúp hàng hóa Việt Nam tiếp cận thị trường Lào qua trục Quảng Bình - Khammouane, từ đó mở rộng sang thị trường nước thứ ba, trước hết là các nước trong tiểu vùng sông Mekong. Quảng Bình giúp Lào trao đổi và vận chuyển hàng hóa thiết yếu, đặc biệt là về kho bãi và đường ra biển Đông qua Cửa khẩu quốc tế Naphao - Cha Lo theo Quốc lộ 12A.

Đối với hoạt động thương mại và dịch vụ, hai tỉnh đã có những chính sách khuyến khích các doanh nghiệp, thương nhân phát huy lợi thế của tỉnh để tiến hành trao đổi, mua bán hàng hóa qua cửa khẩu. Các cơ quan chức năng như hải quan, bộ đội biên phòng của hai bên đã tạo điều kiện thuận lợi về thủ tục xuất nhập cảnh đối với người và phương tiện, xuất nhập khẩu đối với hàng hóa. Thực hiện chế độ ưu đãi thuế đối với chế độ hàng hóa có xuất xứ từ Lào vào Việt Nam và từ Việt Nam sang Lào; phối hợp tổ chức và tham gia các hội chợ thương mại quốc tế của nhau. Với sự nỗ lực của hai tỉnh Khammouane - Quảng Bình và sự quan tâm của Chính phủ hai nước Lào và Việt Nam, ngày 10-01-2001, Cửa khẩu Cha Lo - Naphao chính thức trở thành cửa khẩu quốc tế. Các hoạt động thương mại biên giới giữa hai tỉnh nói chung và tình hình xuất nhập khẩu qua Cửa khẩu quốc tế Cha Lo - Naphao nói riêng đã có bước phát triển mới, lưu lượng hàng hóa tăng cả về số lượng, giá trị cũng như chủng loại qua từng năm. Tổng kim ngạch xuất nhập khẩu hàng hóa không ngừng tăng lên: năm 2001 đạt 2,1 triệu USD; năm 2005 đạt 3,8 triệu USD; năm 2010 đạt 129,2 triệu USD; năm 2015 đạt 348,12 triệu USD và năm 2018 đạt 773,5 triệu USD (xem Bảng 1); trong đó, năm 2017 có tổng kim ngạch thương mại giữa hai tỉnh đạt mức cao nhất, đạt 959,8 triệu USD [6].

Năm 2003, Chính phủ hai nước đã cho phép mở cửa khẩu phụ Cà Ròng - Nongma trên tuyến biên giới hai tỉnh, thực hiện xuất nhập khẩu hàng hóa qua tuyến đường 20 và phục vụ nhu cầu đi lại, thông thương giữa nhân dân hai tỉnh. Đến nay, lưu lượng hàng hóa qua cửa khẩu phụ đạt 17 nghìn tấn, kim ngạch đạt hơn 16 triệu USD; riêng năm 2015, kim ngạch xuất nhập khẩu qua cửa khẩu Cà Ròng - Nongma đạt 3,3 triệu USD, mức cao nhất kể từ khi cửa khẩu chính thức đi vào hoạt động cho đến nay [9; 11]. Tuy nhiên, do những khó khăn nhất định, nhất là hạ tầng giao thông, nên hàng hóa xuất nhập khẩu chủ yếu là mặt hàng gỗ được xuất khẩu từ Khammouane qua Quảng Bình, các mặt hàng nhập khẩu từ Quảng Bình sang là rất ít.

Về cơ cấu hàng hóa, mặt hàng xuất khẩu chủ yếu từ Khammouane sang Quảng Bình là sản phẩm gỗ các loại, thạch cao nguyên liệu, trái cây các loại, trâu, bò sống, phân bón, gạo, tấm trần nhựa PVC, hàng điện tử, xe ô tô nguyên chiếc, hoa quả tươi, sắn... Mặt hàng nhập khẩu từ Quảng Bình sang chủ yếu là than cám, vật liệu xây dựng, hàng tiêu dùng, nông sản, hải sản...

Bảng 1. Số liệu thương mại biên giới Việt Nam - Lào qua Quảng Bình

Đơn vị tính: triệu USD

Năm	Xuất khẩu	Nhập khẩu	Tổng kim ngạch xuất nhập khẩu	Cân đối thương mại
2000	0.09	2.01	2.1	-1.92
2005	0.85	2.95	3.8	-2.10
2010	43.3	85.9	129.2	-42.60
2015	56.01	292.11	348.12	-236.10

Hợp tác kinh tế giữa tỉnh Khammouane (Lào) và tỉnh Quảng Bình (Việt Nam) ...

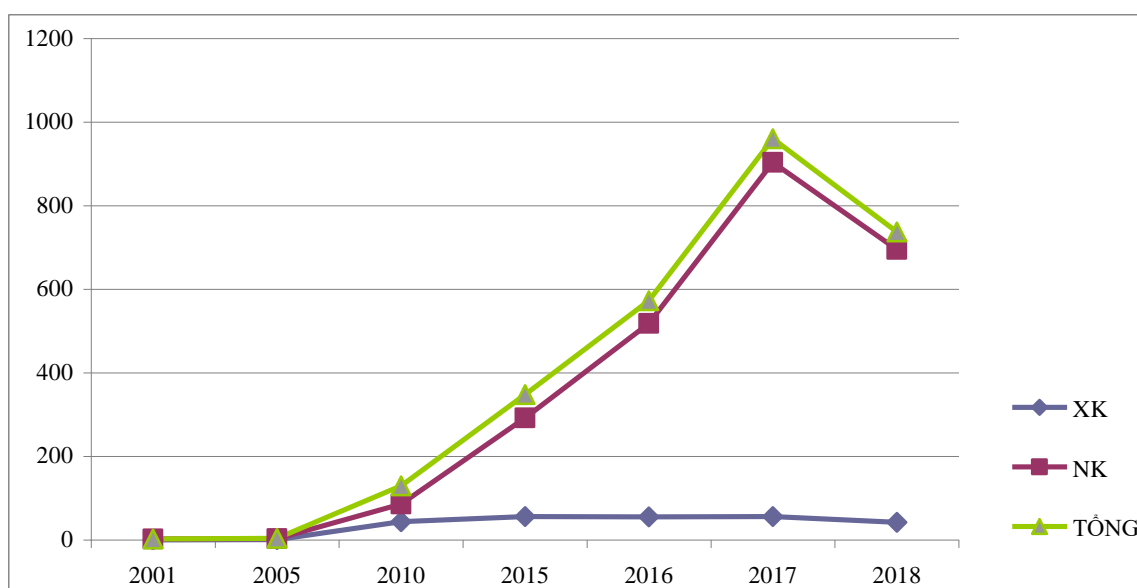
2016	55.02	517.75	572.77	-462.73
2017	56.10	933.70	959.80	-847.60
2018	42.50	695.00	737.50	-652.50

Nguồn: Vụ Thương mại miền núi và Mậu dịch biên giới, Bộ Công thương; Sở Công thương Quảng Bình; [3]; [4]; [5]; [6]; [7].

Công tác cải cách, hiện đại hóa, tạo thuận lợi của cơ quan hải quan và lực lượng biên phòng cũng góp phần thu hút các doanh nghiệp trao đổi hàng hóa qua hướng Cửa khẩu quốc tế Cha Lo - Naphao. Ngoài thủ tục thông thoáng hơn trước khi thông quan điện tử thì đường sá từ Myanmar, Thái Lan về Việt Nam qua Naphao - Cha Lo để ra Hòn La (Quảng Bình), Vũng Áng (Hà Tĩnh) được xem là cung đường gần nhất nên các chủ doanh nghiệp thường chọn Naphao - Cha Lo là trục chính để vận chuyển hàng hóa nhanh, vừa giữ uy tín với bạn hàng nước ngoài, lại vừa tiết kiệm chi phí vận chuyển hàng hóa là rất lớn.

Biểu 1. Kim ngạch xuất nhập khẩu Quảng Bình - Khammouane

Đơn vị tính: triệu USD

Nguồn: [3]; [4]; [5]; [6]; [7]

Tuy hoạt động thông thương, buôn bán giữa hai tỉnh thông qua cửa khẩu quốc tế, cửa khẩu phụ và lối mở tăng, nhưng nhìn chung, cán cân thương mại hàng hóa giữa hai tỉnh trong giai đoạn này cũng vẫn chủ yếu nghiêng về phía Khammouane và có xu hướng tăng dần qua từng năm, cao nhất là năm 2017, cân đối thương mại của Quảng Bình đạt âm 847,6 triệu USD [6]. Nguyên nhân chủ yếu là do cơ cấu mặt hàng xuất nhập khẩu chưa đa dạng, phụ thuộc chủ yếu vào một số mặt hàng chủ lực, nhạy cảm với biến động giá cả thị trường thế giới, sự điều chỉnh trong chính sách nhập khẩu của

Lào với một số nhóm hàng có tỷ trọng và kim ngạch nhập khẩu lớn của Việt Nam như gỗ tròn, khoáng sản... Bên cạnh đó, hàng hóa xuất khẩu từ Quảng Bình sang Khammouane còn chịu tác động mạnh khi phải cạnh tranh với hàng hóa giá rẻ từ các nước như Trung Quốc, Thái Lan. Đây là một thực tế cần phải nhìn nhận về lâu dài nhằm từng bước cân bằng cán cân thương mại giữa hai tỉnh cũng như gia tăng ảnh hưởng của hàng hóa Việt Nam nói chung, của Quảng Bình nói riêng tại Khammouane, Lào.

Hoạt động xúc tiến đầu tư giữa tỉnh Khammouane và Quảng Bình có nhiều chuyển biến tích cực. Các doanh nghiệp của Quảng Bình đã chú ý đầu tư vào các ngành khai khoáng, thủy điện, công nghiệp chế biến gỗ, phân bón, dược phẩm, trồng cao su... kết hợp với việc xây dựng cơ sở hạ tầng và đào tạo nguồn nhân lực, tạo ra những mô hình sản xuất, kinh doanh mới, gắn phát triển kinh tế với thực hiện mục tiêu công bằng xã hội và phát triển bền vững. Hiện nay, có một số dự án của các doanh nghiệp tỉnh Quảng Bình đang đầu tư về khai thác khoáng sản và xây dựng tại tỉnh Khammouane như Công ty Cổ phần xuất nhập khẩu Quảng Bình đầu tư xây dựng nhà máy sản xuất than xanh tại thị xã Thakhek với tổng số vốn đầu tư 6 tỷ đồng, công suất 1.080 tấn/năm [10].

Năm 2014, được sự thống nhất giữa Chính phủ Việt Nam và Chính phủ Lào, Công ty TNHH Petro Lào đã tiến hành khảo sát đầu tư dự án xây dựng kho ngoại quan và đường ống dẫn dầu từ cảng biển Hòn La, tỉnh Quảng Bình sang tỉnh Khammouane. Dự án có chiều dài 270 -300 km, với tổng vốn đầu tư gần 700 triệu USD. Đây là dự án 100% vốn đầu tư do Chính phủ và doanh nghiệp Lào thực hiện đầu tư; Công ty Cổ phần Petro Lào được Chính phủ Lào giao nhiệm vụ làm đầu mối thực hiện dự án. Dự án giúp tiết kiệm, giảm chi phí vận chuyển và bảo đảm an ninh năng lượng tại Lào. Khi đi vào hoạt động, dự án góp phần tăng cường giao thương hai nước, hai tỉnh, đồng thời góp phần bảo đảm ổn định và phát triển ngành năng lượng của Lào. Để dự án được triển khai thuận lợi, tỉnh Quảng Bình cùng với các bộ, ngành Trung ương đang tạo mọi điều kiện thuận lợi nhất để Công ty Cổ phần Petro Lào hoàn thiện các thủ tục, triển khai đầu tư xây dựng dự án [1, tr.184].

Trong lĩnh vực du lịch, thông qua các cuộc hội đàm của đoàn đại biểu cấp cao, hai tỉnh Khammouane và Quảng Bình đã đẩy mạnh các hoạt động xúc tiến, hợp tác phát triển du lịch, tổ chức khảo sát, khai thác các thế mạnh về du lịch của mỗi tỉnh. Khammouane và Quảng Bình đã phối hợp bảo tồn và phát huy các giá trị di sản thiên nhiên thế giới như Vườn quốc gia Hin - Namno và Vườn quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng, các di tích văn hóa - lịch sử, lịch sử cách mạng khác. Hằng năm, tỉnh Quảng Bình đã tổ chức hội nghị xúc tiến, tuyên truyền quảng bá hình ảnh của tỉnh đến các tỉnh Khammouane, Savannakhet (Lào), Sakon Nakhon (Thái Lan) và ngược lại. Năm 2012, tỉnh Quảng Bình cử đoàn cán bộ cùng các doanh nghiệp đi xúc tiến du lịch tại các tỉnh Khammouane, Savannakhet (Lào) và các tỉnh Đông Bắc Thái Lan để thiết lập mạng

Hợp tác kinh tế giữa tỉnh Khammouane (Lào) và tỉnh Quảng Bình (Việt Nam) ...

lưới du lịch khu vực tiểu vùng sông Mekong. Đến năm 2014, tại Thakhek, tỉnh Khammouane, lãnh đạo bốn tỉnh Quảng Bình, Khammouane, Nakhon Phanom và Sakon Nakhon (Thái Lan) đã tiến hành họp bàn và đi đến ký kết Biên bản ghi nhớ về việc mở tuyến vận tải du lịch từ tỉnh Nakhon Phanom và Sakon Nakhon qua Khammouane tới tỉnh Quảng Bình và ngược lại. Bước sang năm 2015, tổ chức hội nghị xúc tiến đầu tư và quảng bá du lịch với sự tham dự của nhiều tổ chức, tập đoàn, doanh nghiệp trong và ngoài nước và của lãnh đạo các tỉnh Khammouane, Savannakhet (Lào), Sakon Nakhon (Thái Lan). Đây là cơ sở thuận lợi cho việc tìm hiểu, liên kết phát triển du lịch giữa tỉnh Quảng Bình với các tỉnh bạn Lào, Thái Lan nói chung và tỉnh Khammouane nói riêng.

Tỉnh Quảng Bình đã xây dựng các tour du lịch quốc tế đến Khammouane và một số tỉnh, thành phố của Lào như: Đồng Hới - Thakhek, Đồng Hới - Thakhek - Bolikhamsai, Đồng Hới - Savannakhet, Đồng Hới - Vientiane. Ngoài ra, hai tỉnh Quảng Bình và Khammouane còn tham gia sáng lập hiệp hội các tỉnh của ba nước Việt Nam, Lào, Thái Lan có sử dụng chung đường 8, đường 12, trong đó tập trung vào các lĩnh vực chính: đầu tư, thương mại, du lịch; giáo dục, đào tạo; giao lưu văn hóa. Ngoài ra, tỉnh Quảng Bình đã cho tỉnh Khammouane thuê đất để xây dựng Nhà khách tỉnh Khammouane tại thành phố Đồng Hới với diện tích 10.500 m².

Thông qua các hoạt động xúc tiến đầu tư, thương mại và du lịch đã khuyến khích và tạo điều kiện cho các doanh nghiệp, cá nhân đầu tư vào lĩnh vực du lịch, góp phần thu hút lao động tại chỗ, thúc đẩy sản xuất của địa phương, tăng cường cơ sở hạ tầng, thúc đẩy giao thông phát triển, tạo động lực cho sự phát triển của mỗi tỉnh.

Với vị trí địa lý thuận lợi, Quảng Bình trở thành điểm cầu nối quan trọng của Lào ra biển để đi ra thế giới và là điểm đến thăm, làm việc của các đoàn cấp cao của Lào. Năm 2015, Thủ tướng Chính phủ nước CHDCND Lào Thoongsing Thammavong đã đến thăm và làm việc với tỉnh Quảng Bình để tìm hiểu tình hình phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh và thúc đẩy triển khai dự án Xây dựng kho ngoại quan và đường ống dẫn dầu từ cảng biển Hòn La, tỉnh Quảng Bình sang tỉnh Khammouane do Công ty TNHH Petro Lào đầu tư thực hiện. Gần đây, Phó Chủ tịch Quốc hội Saysomphon Phomvihane và đoàn đại biểu Quốc hội Lào, Phó Thủ tướng Chính phủ, Chủ tịch Phân ban hợp tác Lào - Việt Nam Somsavat Lengsavade và đoàn của Chính phủ Lào... cũng đến thăm và làm việc với tỉnh Quảng Bình về hợp tác trên các lĩnh vực phát triển kinh tế - xã hội.

3. KHÓ KHĂN, THÁCH THỨC VÀ MỘT SỐ VẤN ĐỀ ĐẶT RA

Quan hệ hợp tác kinh tế giữa hai tỉnh Khammouane - Quảng Bình trong gần hai thập niên đầu thế kỷ XXI đã có những bước phát triển mới so với trước đây; thương

mai hàng hóa ngày càng tăng về tổng kim ngạch trao đổi và giá trị, góp phần vào sự phát triển kinh tế - xã hội chung của hai tỉnh. Tuy nhiên, trong quan hệ hợp tác vẫn còn những khó khăn, tồn tại nhất định, kết quả hợp tác trên lĩnh vực kinh tế vẫn chưa tương xứng với tiềm năng, lợi thế và mong muốn của hai tỉnh. Với xuất phát điểm thấp, điều kiện cơ sở vật chất kỹ thuật, kinh tế - xã hội của cả hai tỉnh vẫn còn nhiều khó khăn và nhất là sự cạnh tranh gay gắt đến từ các nước láng giềng như Thái Lan, Trung Quốc là những thách thức không nhỏ cho sự hợp tác của hai tỉnh trong thời gian tới.

Trên lĩnh vực thương mại, sức cạnh tranh của hàng hóa từ Quảng Bình sang Khammouane nói riêng, Lào nói chung còn yếu so với hàng từ Thái Lan và Trung Quốc. Hai nước này có hệ thống phân phối hàng hóa ngày càng phát triển đa dạng, được quan tâm đầu tư xây dựng và có quy mô bài bản. Hàng hóa của Trung Quốc và Thái Lan thì khá rẻ, mẫu mã đẹp, phù hợp với nhu cầu của người dân. Trong khi đó, hệ thống phân phối hàng hóa Việt Nam còn thiếu, phương thức mua bán còn nhỏ lẻ, chủ yếu qua đường tiểu ngạch. Các thủ tục xuất nhập khẩu hàng hóa tại các cửa khẩu tuy đã có đổi mới, cải tiến nhưng vẫn chưa thực sự thông thoáng; doanh nghiệp sử dụng thuế ưu đãi song phương còn thấp. Cả hai bên chưa hình thành được đầu mối tập trung thông tin và điều hành chỉ đạo hoạt động xuất nhập khẩu qua biên giới; các cơ quan, ban ngành đều có những biện pháp quản lý, điều hành riêng trong khi chính quyền hai tỉnh lại không đủ thẩm quyền trong việc điều hành các cơ quan chuyên ngành tại khu vực biên giới trực thuộc. Trong thời gian tới, hai bên cần nhanh chóng khắc phục những rào cản, khó khăn; nâng cao khả năng cạnh tranh về thương mại, đầu tư và du lịch; đẩy nhanh việc thực hiện các thỏa thuận đã ký kết tạo điều kiện thuận lợi cho người và hàng hóa qua biên giới; tiếp tục đổi mới chính sách quản lý xuất nhập khẩu, đơn giản hóa các chính sách quản lý hàng hóa xuất nhập khẩu, hài hòa thủ tục hải quan theo chuẩn mực của Công ước Kyoto.

Công tác xúc tiến đầu tư, thương mại, hỗ trợ doanh nghiệp tìm kiếm đối tác, thị trường, quảng bá sản phẩm còn nhiều khó khăn, việc thu hút đầu tư vào các địa bàn thuộc hai tỉnh, khu kinh tế cửa khẩu còn ít; các chính sách áp dụng cho khu kinh tế cửa khẩu vẫn chưa phát huy được những ưu thế đặc thù của khu kinh tế cửa khẩu, dẫn đến hiệu quả chưa cao; tiềm lực của các doanh nghiệp của hai tỉnh còn yếu, thủ tục còn rườm rà, cấp phép chậm, trình độ nhân lực còn hạn chế... cũng gây cản trở trong quá trình tìm kiếm, thực hiện đầu tư của các doanh nghiệp. Để khắc phục tình trạng này, hai bên cần đẩy mạnh thực hiện các chính sách thu hút đầu tư thông thoáng hơn, tăng cường đầu tư cho kết cấu hạ tầng. Tiếp tục đẩy mạnh thực hiện chính sách thu hút đầu tư, xây dựng văn bản pháp luật làm cơ sở thu hút hoạt động đầu tư, nhất là tại Khu kinh tế cửa khẩu quốc tế Cha Lo, Langkhang, phát triển cơ cấu hạ tầng phục vụ cho các hoạt động tại khu kinh tế và thông thương tại cửa khẩu quốc tế; hỗ trợ, ưu đãi các nhà đầu tư vào Khammouane ở các lĩnh vực như chế biến nông sản, thủy sản, chăn nuôi

Hợp tác kinh tế giữa tỉnh Khammouane (Lào) và tỉnh Quảng Bình (Việt Nam) ...

gia súc lớn... tạo điều kiện cho các doanh nghiệp tìm kiếm cơ hội, xúc tiến đầu tư trên địa bàn hai tỉnh.

Bước vào giai đoạn mới, quan hệ hợp tác kinh tế Khammouane - Quảng Bình trước yêu cầu khách quan cần đổi mới về nội dung, phương thức, cơ chế hợp tác theo hướng chú trọng thực chất và hiệu quả, nâng cao chất lượng hợp tác nhất là trong lĩnh vực kinh tế. Với những tiền đề, kết quả đạt được trong gần hai thập niên đầu của thế kỷ XXI, cùng với những chính sách khuyến khích và tạo điều kiện thuận lợi, quan hệ kinh tế Khammouane - Quảng Bình sẽ có bước phát triển tốt trong giai đoạn tiếp theo, góp phần củng cố và phát triển quan hệ hữu nghị đặc biệt giữa hai tỉnh, hai nước.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy Quảng Bình - Ban Tuyên huấn tỉnh Khăm Muộn (2019), *Lịch sử quan hệ đặc biệt Quảng Bình - Khăm Muộn (1945-2015)*, Nxb Chính trị quốc gia – Sự thật, Hà Nội.
- [2]. *Biên bản hội đàm giữa Đoàn đại biểu Đảng, chính quyền tỉnh Quảng Bình và Đoàn đại biểu Đảng, chính quyền tỉnh Khăm Muộn ngày 10/10/2000*, Tài liệu lưu trữ tại UBND tỉnh Quảng Bình.
- [3]. Chi cục Hải quan cửa khẩu Cha Lo (2011), *Báo cáo số liệu năm 2010*, số 16/BC-HQCL, ngày 20/01/2011.
- [4]. Chi cục Hải quan cửa khẩu Cha Lo (2016), *Về việc chốt số liệu năm 2015*, số 18/HQCL-TH, ngày 07/01/2016.
- [5]. Chi cục Hải quan cửa khẩu Cha Lo (2017), *Về việc chốt số liệu năm 2016*, số 17/HQCL-TH, ngày 07/01/2017.
- [6]. Chi cục Hải quan cửa khẩu Cha Lo (2018), *Về việc chốt số liệu năm 2017*, số 08/HQCL-TH, ngày 05/01/2018.
- [7]. Chi cục Hải quan cửa khẩu Cha Lo (2019), *Về việc chốt số liệu năm 2018*, số 17/HQCL-TH, ngày 10/01/2019.
- [8]. UBND tỉnh Quảng Bình (2017), *Báo cáo tình hình thực hiện Thỏa thuận Hà Nội năm 2007 về tạo điều kiện thuận lợi cho người, phương tiện, hàng hóa qua lại biên giới tại cặp cửa khẩu quốc tế Cha Lo - Nà Phàu*, số 103/BC-UBND, ngày 22/5/2017.
- [9]. UBND tỉnh Quảng Bình (2015), *Báo cáo tình hình viện trợ, hợp tác với Lào và Campuchia giai đoạn 2011-2015*, số 1567/BC-UBND, ngày 07/12/2015.
- [10]. Tỉnh ủy Quảng Bình (2015), *Báo cáo tình hình, quan hệ hợp tác giữa tỉnh Quảng Bình với các tỉnh của nước CHDCND Lào năm 2015*, số 04-BC/TU, ngày 30/10/2015.
- [11]. Bùi Vĩnh Trường (2018), *Chi cục hải quan cửa khẩu Cà Rồng 15 năm xây dựng và phát triển*, ngày in: 28/6/2019, <https://haiquanquangbinh.gov.vn/index.php/tin-hai-quan-quangbinh/1488-chi-cc-hi-quan-ca-khu-ca-roong-15-nm-xay-dng-hot-ng-va-phat-trin>
- [12]. Vụ Thương mại miền núi, Bộ Công Thương (2009), *Công văn báo cáo tình hình thực hiện chính sách Khu KTCK tại tỉnh Hà Tĩnh và Quảng Trị*, số 141/TMMN ngày 25/5/2009.

**ECONOMIC COOPERATION
BETWEEN KHAMMOUANE PROVINCE (LAOS)
AND QUANG BINH PROVINCE (VIETNAM)
IN THE FIRST TWO DECADES OF THE 21st CENTURY:
CURRENT SITUATION AND ISSUES**

Nguyen Viet Xuan

Faculty of History, University of Sciences, Hue University

Email: vietxuan.tctuqb@gmail.com

ABSTRACT

Economic cooperation between Khammouane province (Laos) and Quang Binh province (Vietnam) in the first two decades of the 21st century has made certain development steps, especially in trade cooperation. Along with investment and tourism cooperation activities, trading activities between two provinces are always promoted; contributing to the socio-economic development of each locality, strengthening the stable relationship between two provinces and two countries. Based on the special friendship Laos - Vietnam, the results of the Khammouane - Quang Binh economic cooperation relationship are one of the important factors to further tighten the close cooperation between two provinces in particular, two countries of Laos and Vietnam in general.

Keywords: economic cooperation, economic relations, Khammouane - Quang Binh.

Nguyễn Viết Xuân sinh ngày 28/4/1974 tại Quảng Bình. Ông tốt nghiệp Cử nhân chuyên ngành Lịch sử Thế giới năm 2000 và hiện đang là Nghiên cứu sinh chuyên ngành Lịch sử Thế giới tại Trường Đại học Khoa học, Đại học Huế. Hiện ông đang công tác tại Ban Tổ chức Tỉnh ủy Quảng Bình.

Lĩnh vực nghiên cứu: Chính trị, an ninh, kinh tế và quan hệ quốc tế của các quốc gia ở khu vực Đông Nam Á, Đông Á.

